

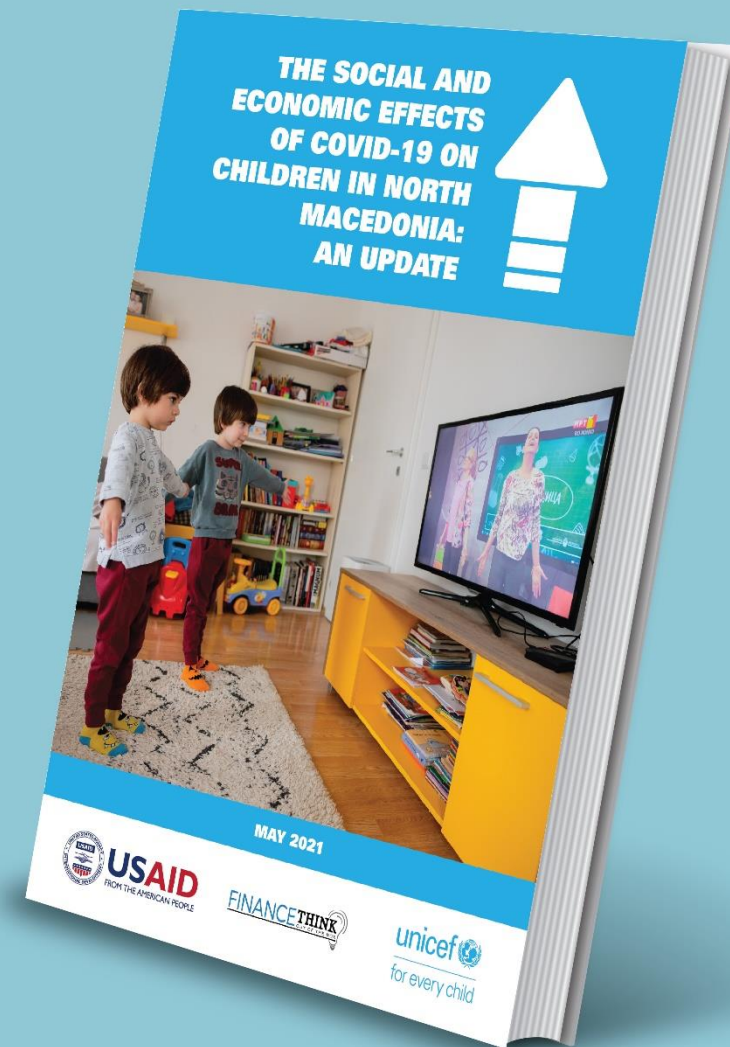
НОВА СТУДИЈА

СОЦИЈАЛНИТЕ И ЕКОНОМСКИТЕ ЕФЕКТИ ОД КОВИД-19 ВРЗ ДЕЦАТА ВО СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА: АЖУРИРАЊЕ

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

unicef
for every child

2021

ПРЕГЛЕД

Цел

Методологија и податоци

Одговорот на владата

Социјални ризици за децата

Детска сиромаштија

Образовни исходи

Здравствени исходи

Препораки

ЦЕЛ

Повторна оценка на социо-економското влијание предизвикано од пандемијата на КОВИД-19 врз благосостојбата на децата во земјата.

- Ажурирање на студијата објавена во јули 2020

Фокус врз три комплементарни домени:

- Влијанието врз специфични сектори поврзани со децата: социјална и детска заштита, образование и здравствена заштита;
- Влијанието врз детската сиромаштија; и
- Влијанието врз јавните финансии.

МЕТОДОЛОГИЈА И ПОДАТОЦИ

- **Податоци**

- Анкета за приходите и условите на живеење (АПУЖ) 2019
- Анкета на работната сила (Квартали 2 и 3 од 2020 споредено со истиот пертиод 2019)
- Административни податоци
- Интервјуа со педијатри
- Анкета со педијатри

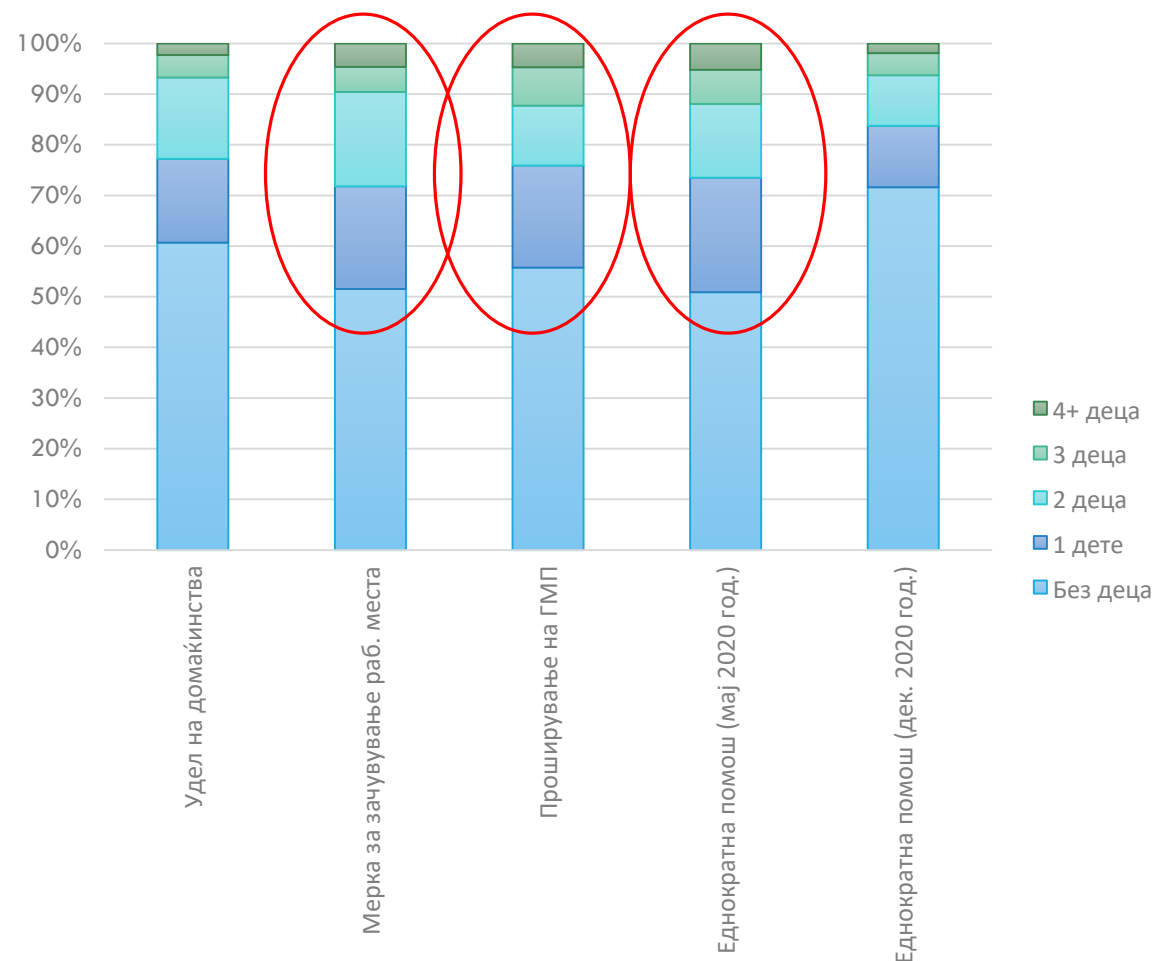
- **Анализа**

- Дескриптивна анализа
- Микросимулација заснована врз МК-МОД Микросимулациски модел за даноци и надоместоци, прилагоден на АПУЖ 2019
- Анализа на буџети и документи

ОДГОВОРОТ НА ВЛАДАТА

КЛУЧНИТЕ МЕРКИ ДИСТРИБУИРАА ПРОПОРЦИОНАЛНО
ПОВЕЌЕ СРЕДСТВА КАЈ ДОМАЌИНСТВАТА СО ДЕЦА

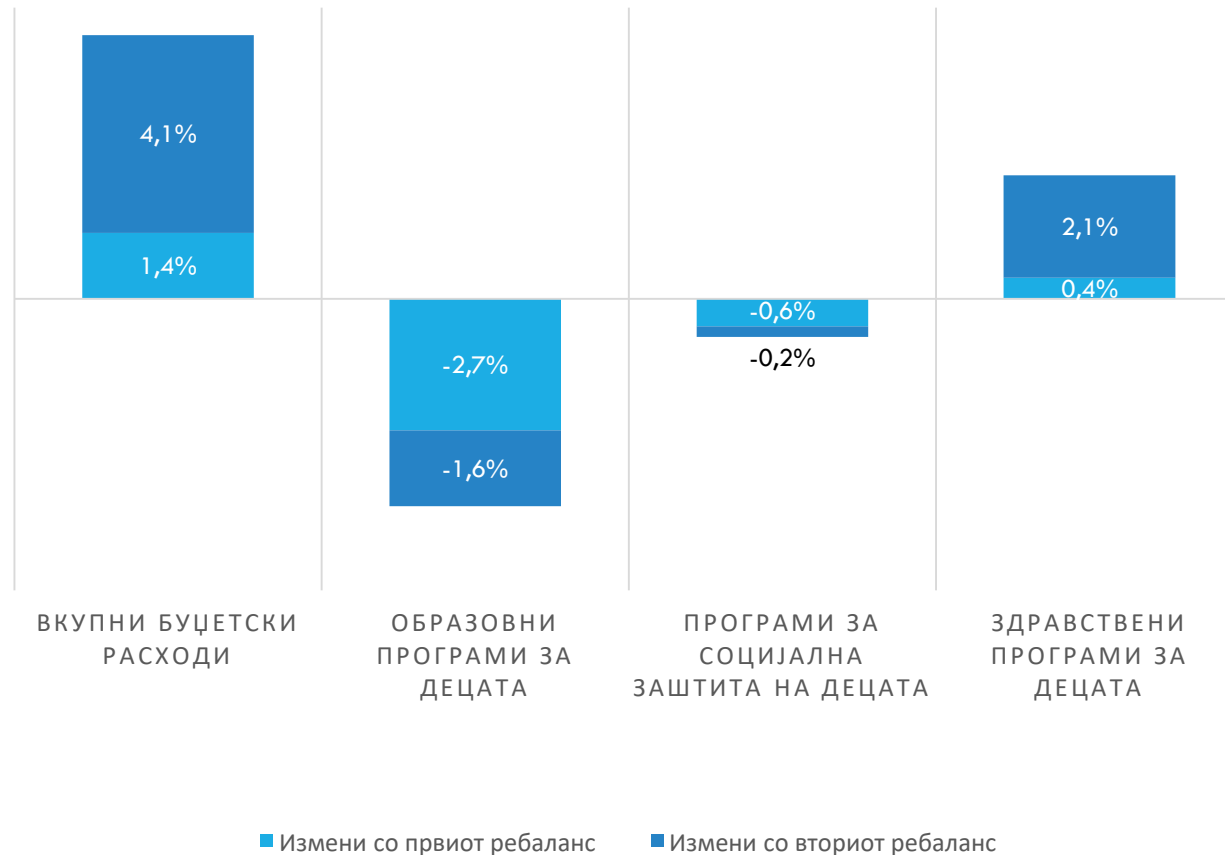
- ❑ 12 мерки кои директно таргетираат деца, но само 2 со фискални импликации
- ❑ 16 мерки кои индиректно таргетираат деца, од кои 10 со фискални импликации

ОДГОВОРОТ НА ВЛАДАТА

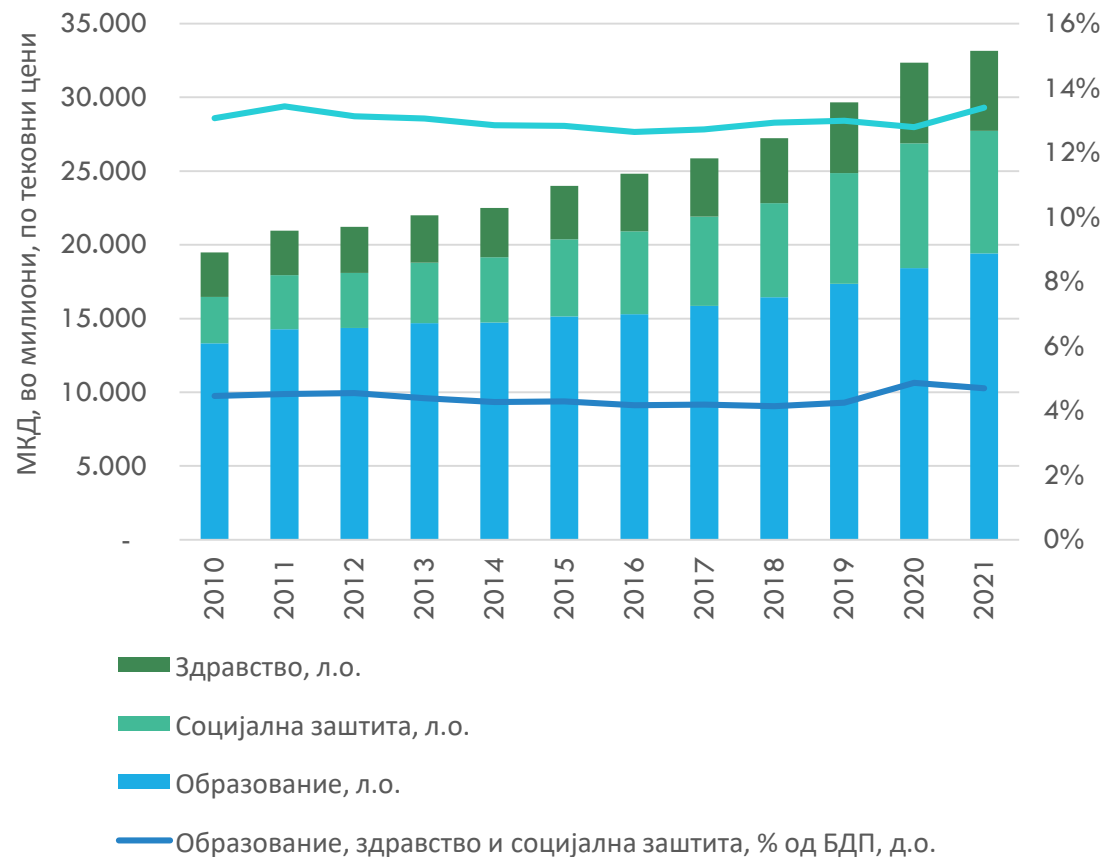
СО ДВАТА БУЏЕТСКИ РЕБАЛАНСА ВО 2020, СЕ ЗГОЛЕМИЈА РАСХОДИТЕ ПОВРЗАНИ СО ДЕЦА САМО КАЈ ЗДРАВСТВЕНИТЕ ПРОГРАМИ

ГЛАВНИТЕ КРАТЕЊА КАЈ ОБРАЗОВНИТЕ И СОЦИЈАЛНИТЕ ПРОГРАМИ БЕА КАЈ Т.Н. РАЗВОЈНИ РАСХОДИ

ОДГОВОРОТ НА ВЛАДАТА

НО, ОБРАЗОВАНИЕТО ДОБИ ЗНАЧАЈНО ПОВЕЌЕ СРЕДСТВА ВО БУЏЕТОТ 2021

- **Образование** – Инфраструктурните инвестициите и расходите за средно образование двојно зголемени – **потенцијал за унапредување на квалитетот на образованието**
- **Социјална заштита**
  - ↑ материјални расходи за услугите за социјална заштита
  - ↓ средства за изградба, опремување и одржување градинки и центри за ран детски развој - **ризик да се поткопа потенцијалот за функционирање согласно протоколите**
- **Здравство** - вкупниот износ на средства останува на нивото од пред пандемијата, додека целокупната структура останува недопрена

СОЦИЈАЛНИ РИЗИЦИ КАЈ ДЕЦАТА

ПОРАСТ НА БРОЈОТ ПРИЈАВЕНИ СЛУЧАИ НА СЕМЕЈНО НАСИЛСТВО ВРЗ ДЕЦА

Број на пријавени случаи на семејно насилство

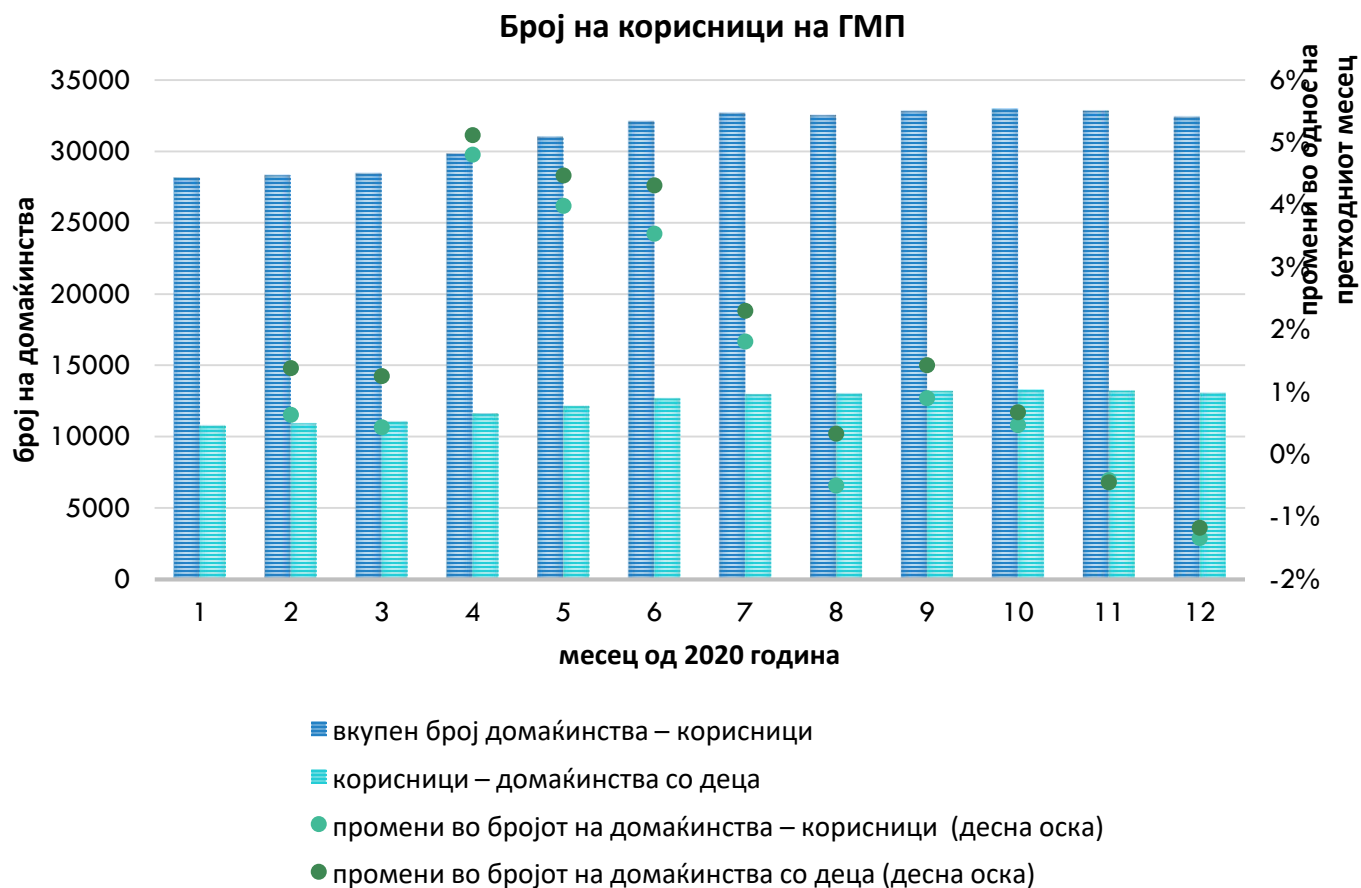
Жртва	К1		К2		К3		К4	
	Полиција	ЦСР	Полиција	ЦСР	Полиција	ЦСР	Полиција	ЦСР
Возрасен	110	295	78	456	123	315	-	344
Дете	13	34	29	39	31	29	-	19

Услуги за социјална заштита на деца од насилство:

- Советодавна и стручна поддршка во 30те центри за социјална работа
- Привремено згрижување во 8 центри за жени-жртви на семејно насилство
- Бесплатна СОС линија
- Кампања за зголемување на свеста за заштита од семејна насилство

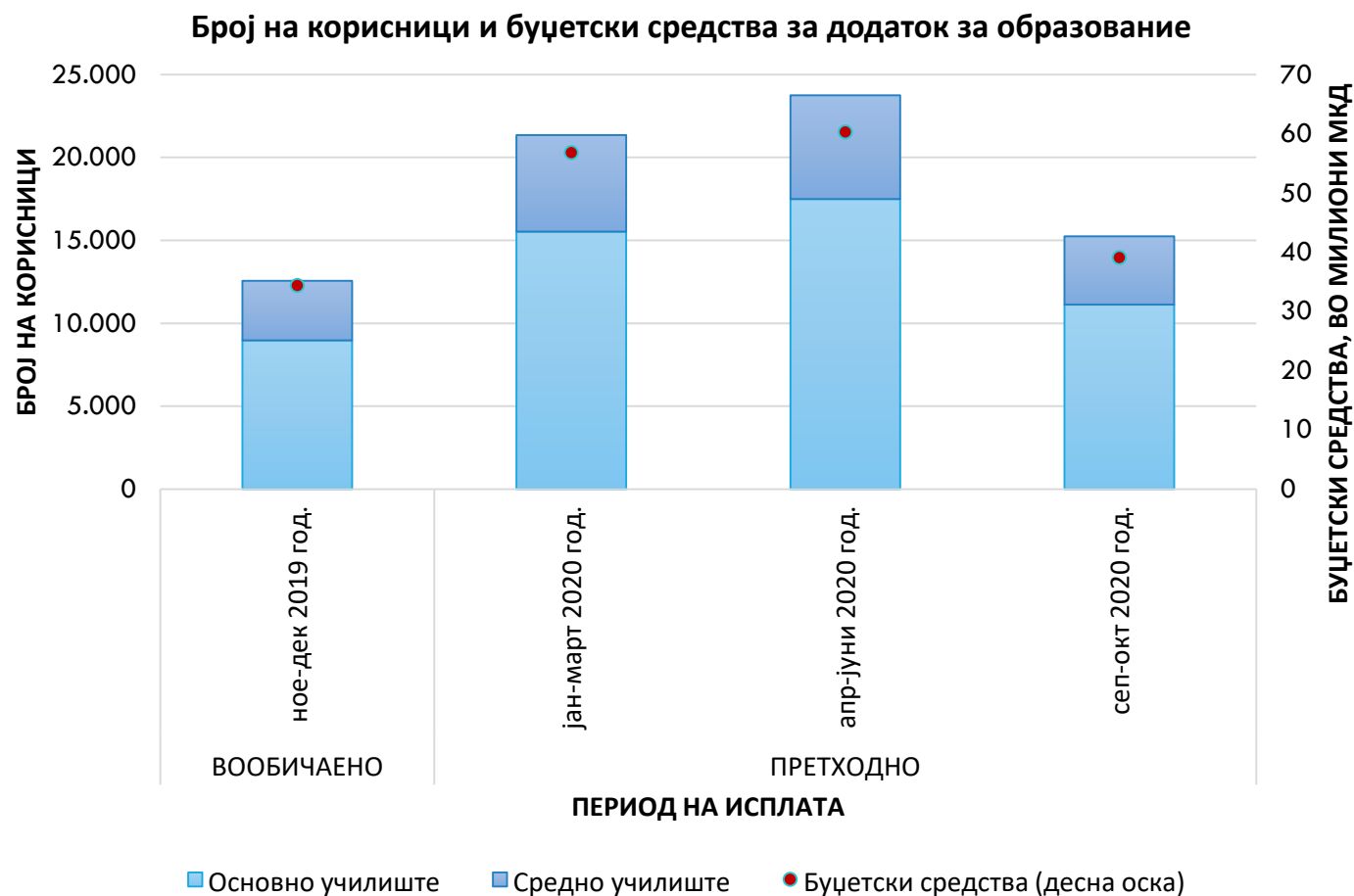
СОЦИЈАЛНИ РИЗИЦИ КАЈ ДЕЦАТА

ОЛЕСНЕТИОТ ВЛЕЗ ВО СИСТЕМОТ НА ГМП ПРИДОНЕСЕ КОН СООДВЕТНО ПОКРИВАЊЕ НА ДОМАЌИНСТВАТА СО ДЕЦА

СОЦИЈАЛНИ РИЗИЦИ КАЈ ДЕЦАТА

ОЛЕСНЕТИОТ ВЛЕЗ ВО СИСТЕМОТ НА ГМП ПРИДОНЕСЕ КОН СООДВЕТНО ПОКРИВАЊЕ НА ДОМАЌИНСТВАТА СО ДЕЦА

ПРЕПОРАКИ

ПОДДРШКА НА ПОТРЕБИТЕ НА ДЕЦАТА И РОДИТЕЛИТЕ

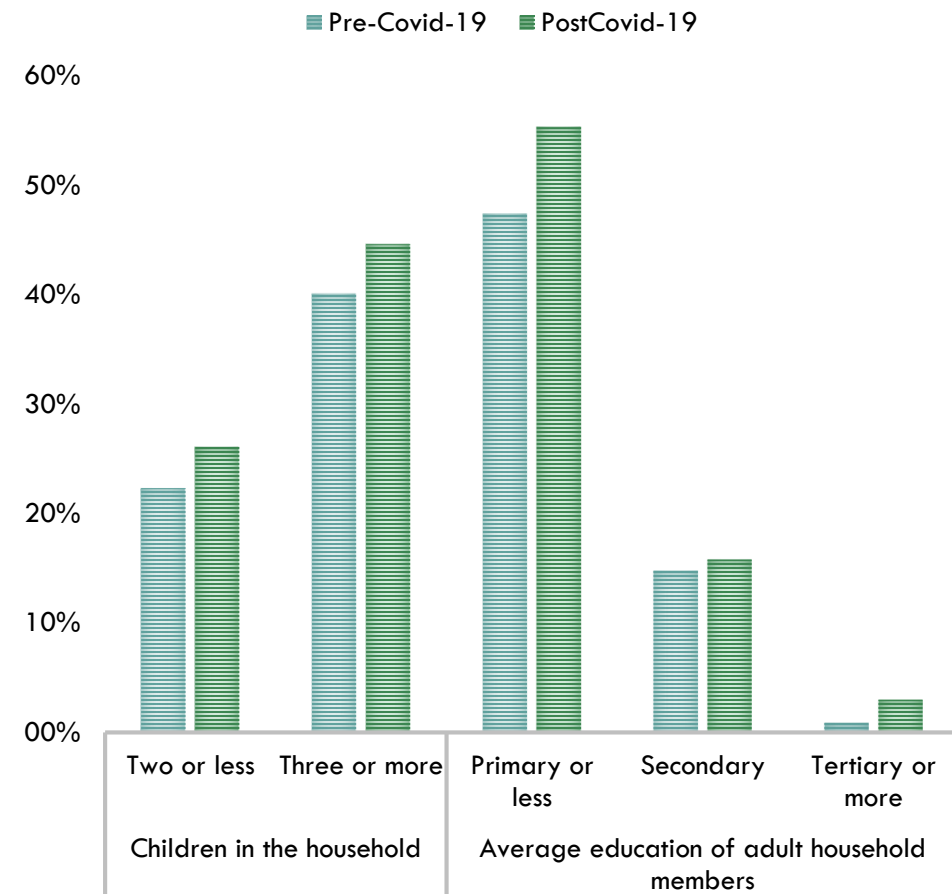
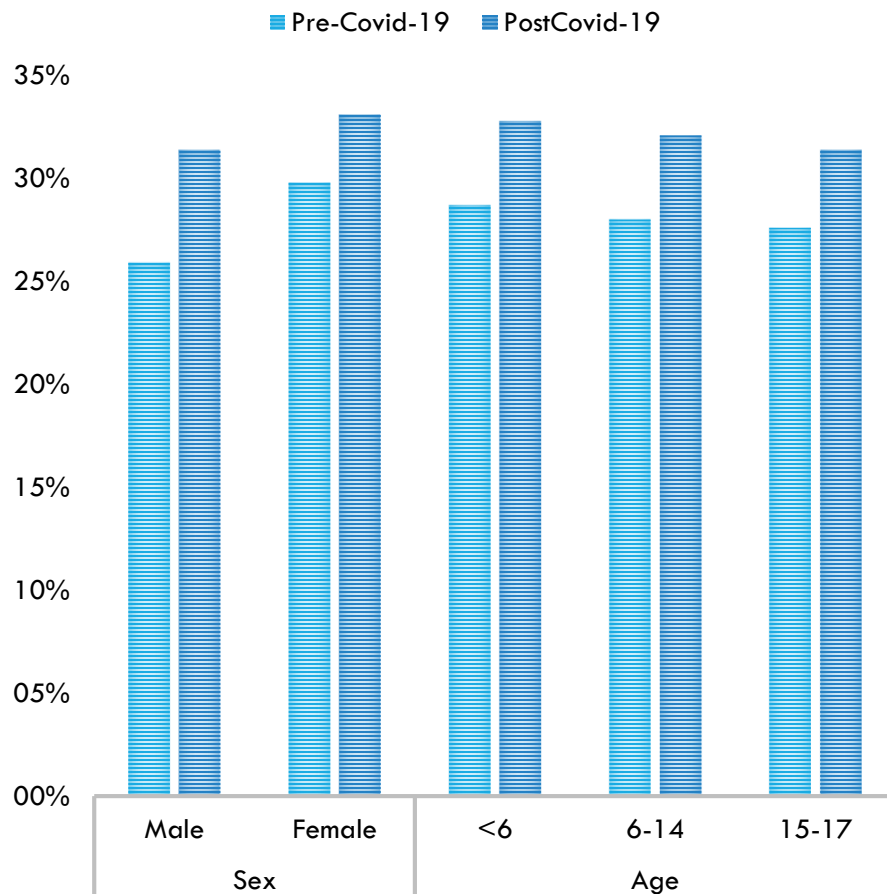

СЕ ПРОЦЕНУВА ДОПОЛНИТЕЛНИ ОКОЛУ 19.000 ДЕЦА
ДА ВЛЕЗАТ ВО РЕЛАТИВНА СИРОМАШТИЈА ПОРАДИ
ПАНДЕМИЈАТА

(6)	32,4%
	0,6%
	7,5%

ДЕТСКА СИРОМАШТИЈА

ПАНДЕМИЈАТА ПОВЕЌЕ ГИ ПОГОДИ МАШКИТЕ ДЕЦА,
КАКО И ОНИЕ ВО ДОМАЌИНСТВА СО ПОНИСКО НИВО НА
ОБРАЗОВАНИЕ КАЈ ВОЗРАСНИТЕ ЧЛЕНОВИ

ПРЕПОРАКИ

ЗАЈАКНУВАЊЕ НА НАПОРИТЕ ЗА БОРБА СО ДЕТСКАТА СИРОМАШТИЈА

Олабавените критериуми за добивање ГМП да продолжат да важат до крајот на 2021 година

- Со вклучување интензивно информирање на потенцијалните корисници

Мерката субвенции за плата „14.500 МКД по работник“ повторно да се воведе за да покрие барем дел од првата половина на 2021 година

Привремен паричен приход како мерка за стабилизација на приходот на ранливите при идни шокови (замена за еднократни парични помошти)

КОВИД-19 И ОБРАЗОВАНИЕ

НОВ РАЗВОЈ

Концепт за развој на систем за образование од далечина во основните и средните училишта

Одложување на почеток на учебната година

Национална платформа за учење од далечина

Физичко присуство на дел од учениците, настава преку онлајн канали за комуникација и ТВ за останатите

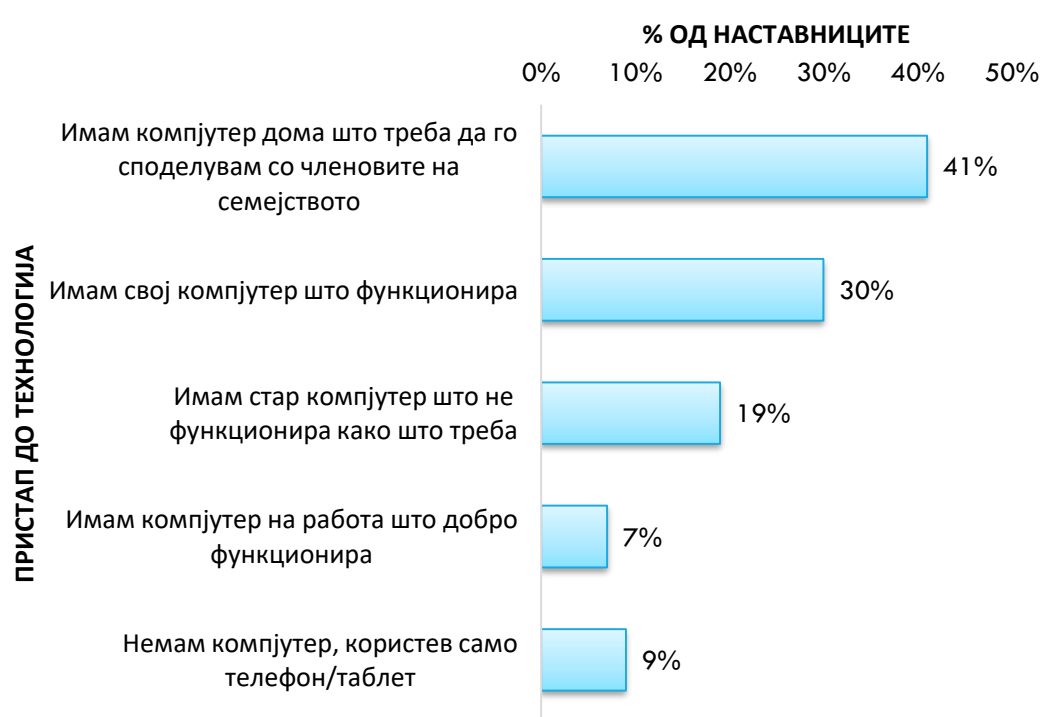
Отворање на предучилишните установи

Работење со посебни протоколи

КОВИД-19 И ОБРАЗОВАНИЕ

ПРИСТАПОТ ДО ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ВРЕМЕ НА КОВИД-19 НЕ БЕШЕ ЛЕСЕН ЗА СИТЕ

Несоодветен пристап до технологија и технички тешкотии

КОВИД-19 И ОБРАЗОВАНИЕ

ОСОБЕНО КАЈ РАНЛИВИТЕ ГРУПИ, ПРИСТАПОТ БЕШЕ ОТЕЖНАТ

Голем дел од децата од основно образование имаат можност да следат настава со физичко присуство или онлајн

Проблем со следење на настава сè уште имаат децата од ранливи групи (социјално загрозени семејства, деца со посебни потреби)

Неусогласеност во каналите за комуникација користени при настава

КОВИД-19 И ОБРАЗОВАНИЕ

РОДИТЕЛИТЕ И УЧЕНИЦИТЕ ГО СМЕТААТ ПРОЦЕСОТ
НА УЧЕЊЕ ОД ДАЛЕЧИНА ЗА НЕЕФЕКТИВЕН ИЛИ
ДЕЛУМНО ЕФЕКТИВЕН

Недостиг од специфични компетенции за учење на далечина кај наставниците

Родителите се соочиле со тешкотии при помагањето на нивните деца со училишните задачи

Особен проблем во помош при учење имаат децата од ранливи групи и децата на самохраните родители

Неусогласеност на квалитетот на настава - различни искуства со различни деца

Тешкотии во мотивирање на учениците

Зголемен стрес и анксиозност кај децата

КОВИД-19 И ОБРАЗОВАНИЕ

ПРЕДУЧИЛИШНИТЕ ДЕЦА БАРААТ ПРИСТАП ДО КВАЛИТЕТНИ ОБРАЗОВНИ АКТИВНОСТИ

Ограничен капацитет на предучилишните установи

Платформата ЕдуИно – богати ресурси за поддршка на раното учење

Е-платформа со индивидуализирана помош на децата со посебни потреби

КОВИД-19 И ОБРАЗОВАНИЕ

ПОЗИТИВНИ ПРАКТИКИ

Протоколи за физичко присуство

Интернет врска во училиштата

Донации на компјутери и опрема – сè уште фали систематска поддршка

Националната платформа за учење – подобрен пристап и функционалност

ТВ училница и платформата ЕдуИно – богат ресурс за поддршка на учењето на учениците

Платформата ЕдуИно – ресурс за унапредување на менталното здравје на учениците

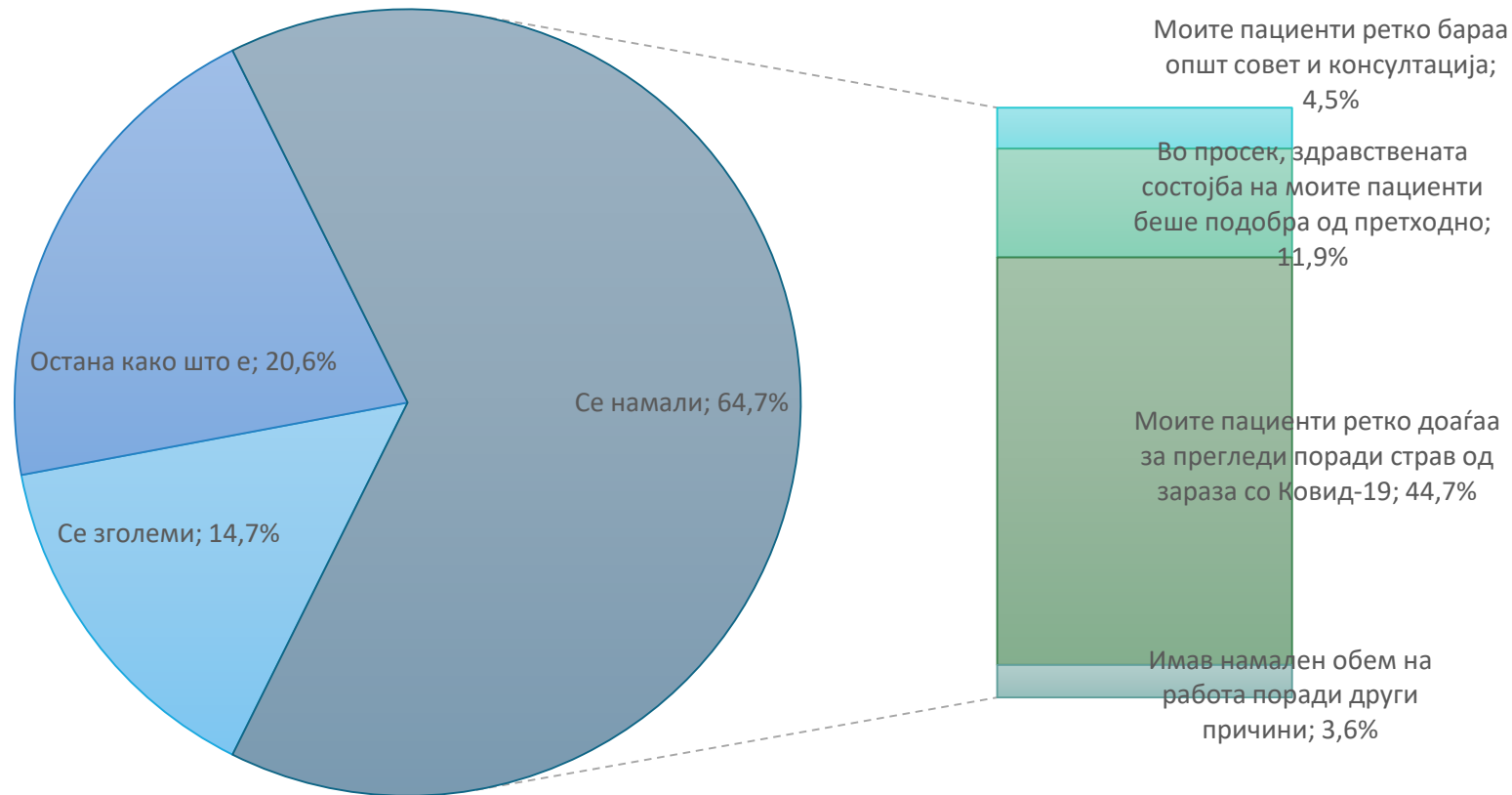
ПРЕПОРАКИ

ОБЕЗБЕДУВАЊЕ ЕФЕКТИВНОСТ НА ПРОЦЕСОТ НА УЧЕЊЕ

- ❑ Обезбедување пристап до квалитетно образование за сите, особено за децата од ранливите групи
- ❑ Создавањето висококвалитетни образовни ресурси треба да остане приоритет
- ❑ На наставниците им се потребни подобрени педагошки пристапи, методи и вештини за учење од далечина со цел да се обезбеди квалитетно изведување на наставата
- ❑ Подготвеност на училишните психолози, педагози и другиот стручен кадар да идентификува емотивни и психички тешкотии кај учениците и да пружа соодветна поддршка

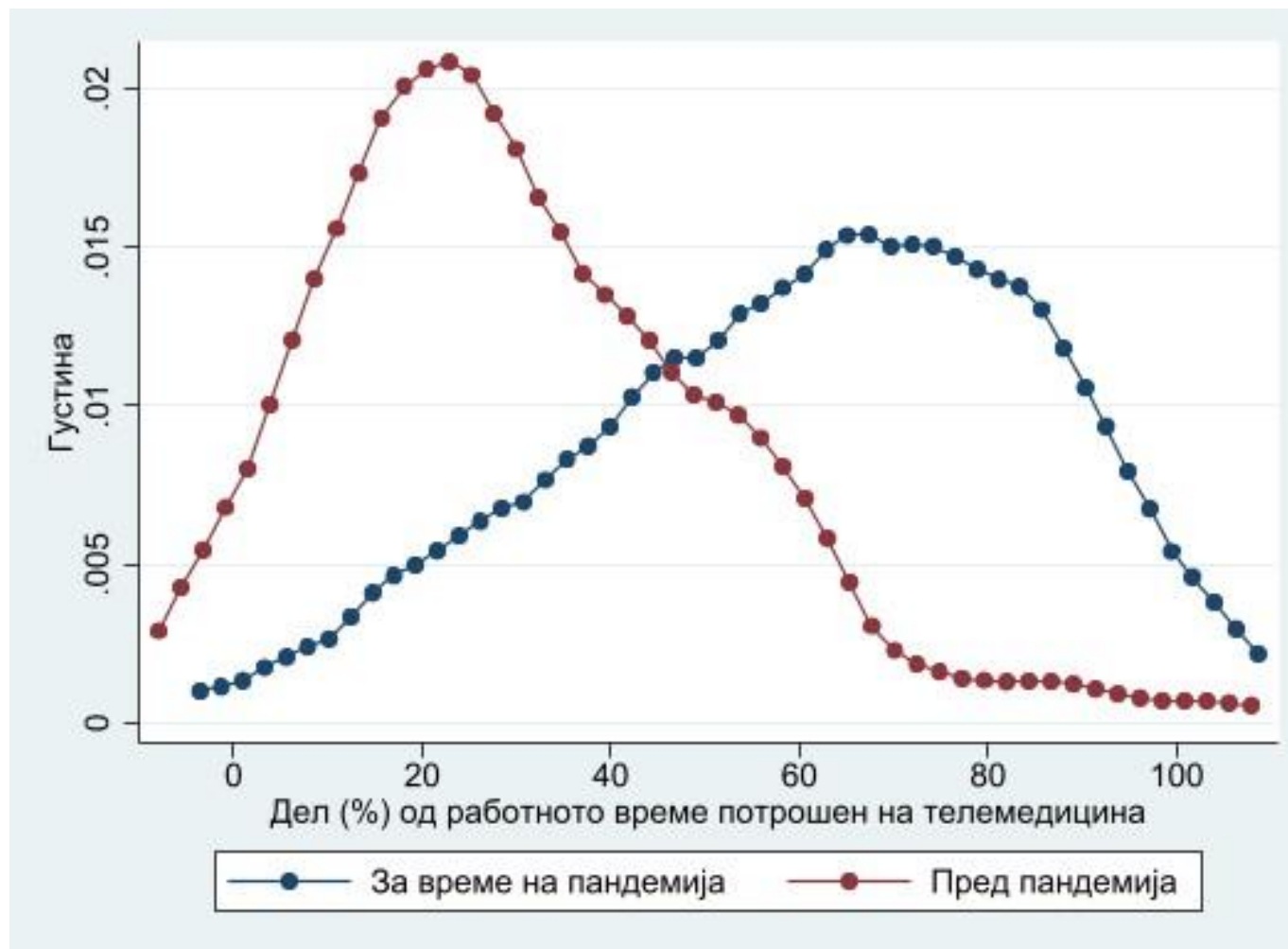
КОВИД-19 И ЗДРАВЈЕ

ОБЕМОТ НА ПЕДИЈАТРИСКИ УСЛУГИ СЕ НАМАЛИЛ,
ГЛАВНО ПОРАДИ ВОЗДРЖУВАЊЕ ОД ПОСЕТУВАЊЕ
ЛЕКАР ПОРАДИ СТРАВ ОД ШИРЕЊЕ НА ЗАРАЗАТА

КОВИД-19 И ЗДРАВЈЕ

ОБЕМОТ НА ТЕЛЕМЕДИЦИНА КАЈ ПЕДИЈАТРИТЕ
ЗНАЧАЈНО СЕ ЗГОЛЕМИ

КОВИД-19 И ЗДРАВЈЕ

НАМАЛЕНИОТ ОБЕМОТ НА РАБОТА ГЛАВНО НА ШТЕТА НА
ДИЈАГНОСТИКАТА И ТРЕТМАНОТ НА ХРОНИЧНИ БОЛЕСТИ ВО
РАМКИ НА ПРИМАРНАТА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

КОВИД-19 И ЗДРАВЈЕ

ВЛИЈАНИЕТО НА ПАНДЕМИЈАТА ВРЗ МЕНТАЛНОТО ЗДРАВЈЕ И
ОДЛАГАЊЕТО НА ТРЕТМАНОТ НА ХРОНИЧНИТЕ БОЛЕСТИ СЕ
НАЈЗНАЧАЈНИ РИЗИЦИ ПО ЗДРАВЈЕТО НА ДЕЦАТА

ПРЕПОРАКИ

НАДМИНУВАЊЕ НА ЗДРАВСТВЕНИТЕ ПРОБЛЕМИ ВАЖНИ ЗА ДЕЦАТА

Менталното здравје треба да биде приоритет

Рутинските здравствени прегледи,
регуларното вакцинирање и
третманото на хроничните болести се
важни

БЛАГОДАРИМЕ ЗА ВНИМАНИЕТО!

КОМЕНТАРИ & ПРАШАЊА?

info@financethink.mk